

MELLEM 2 OG 5 MILLIONER ALLIERTE SOLDATER
PÅ VESTFRONTEN.
Churchill om den aktuelle situasjon.

Churchill talte igår for et tett besatt underhus om krigssituasjonen. Han begynte med å fremheve den fuldstendige forandring i billede på Vestfronten som var inntruffet i de syv ukene Underhuset har hatt ferie. Som ved et trylleslag er Frankrike, Belgia og store deler av Nederland befridd. Befrielsen har kostet Tyskland 400 000 drepte og sårete og 500 000 fanger, mens henimot 200 000 mann langs Nederlands kyst er i fare for å møte samme skjebne. Dette var frukten av kampene i Normandie som var det mest avgjørende enkeltslag i denne krig.

Churchill hyldet i. all. luftlandearme som har kjempet så tappert ved Arnhem. Prisen var stor, men ofrene var ikke forgjeves. Takkot være deres heltemodige kamp var den viktige broovergang ved Nijemegen sikret og faste stillinger etablert nord for den største av Rhinens nedre armer.

Om de allierte styrker i vest fortalte Churchill at det første invasionsdøgn blev midsatt 250 000 mann! Efter 20 dager var det satt i land en million og nu var det mellom to og tre millioner allierte soldater ved Vestfronten. Forholdet mellom britter og amerikaner var som to til tre, men regnet en Italiafronten med var det omtrent like mange britiske og amerikanske tropper på fastlandet. De alliertes tap etter invasjonen var for britene 90 000 falne, sårete og savnede og for amerikanerne vel 145 000 mann.

I anledning av Stalins anderkjennende omtale av kampene i vest, ville Churchill gjørne understroke at russene holder og slår langt større styrker enn de allierte kjemper mot i vest. Når dertil kommer de enorme tap russene har hatt, berører russene langt den største byrd i landkrigen.

Under omtalen av felttoget i Italia som nu er nådd Posletta med økete muligheter for å tilintetgjøre Kesselrings arme, fortalte Churchill blandt annet at en jødisk avdeling kjemper i 8. arme. Intet vil være naturligere enn at denne også deltar i besettelsen av Tyskland. Når det gjaldt å vurdere resultatene måtte en ikke glemme hvor meget de allierte kunne takke tyskernes feil. Den tyske propaganda takket forsømt som hadde reddet Hitler 20. juli.

Fra et militært synspunkt måtte en være enig. Det vilde være sendt om vi ikke i den avgjørende sluttkamp skulde ha med oss det eiendomlige militærgeni til korporal Schickelgruber som vi kan takke så meget for vår seir.

Churchill ville ikke gjetto på hvor lengt krigsen vilde være. Mange med militær innsikt mener at den vil være slutt innen utgangen av 1944, "men ingen, og slet ikke jeg, kan garantere at det ikke også vil gå med noen hundre år fra 1945.

Hvis Tyskland ikke kapitulerer, men fortsatte å kjempe også etter at deres arme var brutt sammen, kunde det kanskje bli nødvendig at de allierte erklaerte at krigen var slutt og at en periode var begynt da en optok jakten etter banditter og krigsforbrytere.

Era møtet i Quebec fortalte Churchill at man blandt annet var blitt enige om å sende en stor del av den engelske flåten til Stillehavet til kampen mot Japan. Om samarbeidet ellers uttalte han at det aldri har vært mer intimit og effektivt mellom de tre stormakter. Selvfølgelig var det forskjellige oppfatninger, men ingen større uoverensstemmeler som hadde innvirket på planene fra Teheran. Han ville ikke legge skjul på at vestmaktenes oppfatning ikke falt sammen med Russlands når det gjaldt Polen. Men de allierte var enig i Russlands ønske om et sterkt, uavhengig og vennligsinnet Polen, og det var klart at det måtte foretas territoriale endringer. Det krevede Russlands sikkerhet, men Churchill håbet at det ville være mulig å få i stand en polsk regjering som kunde anerkjennes av alle tre stormakter. Churchill nevnte at det var naturlig at Russlands stemme var den sterkeste under forhandlingene med Romania og Finnland og fremhevet at våbenstillsatsbetingelsen var tegn på russernes måtehold. For Bulgaria holdt de allierte nu på å utarbeide passende vilkår. En måtte ikke glemme bulgarernes gemone behandling av grekere og jugoslavere. Noen av de øverste krigsforbrytere fantes i Bulgaria.

ARNHEM - HVAD BETYR DET?

Egter 10 dagers heltemodig kamp måtte de luftbårne styrker i Arnhemområdet natt til mandag trekke sig tilbake sør for Lek. Av 8000 mann kom 2000 tilbake, 1200 såredo måtte etterlates. Sanitetsmannskaper og offiserer blev hos dem. Tyskerne forskanser sig nu på nordbredden av Lek, mens britene har utvidet sitt fotfeste på sydsiden. Vest for korridoren har de rykket frem i retning av Herzogenbusch. Tilbaketrekingen fra Arnhem er et lokalt nederlag. Men det fjerde ikke trusselen mot tyskernes høire flanke. Ved sin utholdenhets har luftlandearmen gitt 2. britiske arme tid til å sikre broen ved Nijemegen. Skulde tyskerne opna noe vesentlig måtte de forfølge seiren ved Arnhem med et kraftig støt mot den britiske korridoren i sydøst-Nederland, men det er intet tegn som tyder på at de er i stand til det. Tvertimot ser det ut til at de trekker seg tilbake over Maas i dette området.

Sydfronten: De allierte har landet i Albanien både fra luften og sjøen. Flere sør-Dalmatisk øer er allerede besøgt av marskalk Titos styrker i sammarbeid med de allierte.

N O R G E .
Nr. 41 2. oktober 1944.

Fredsproblemer 4.

ARBEIDSLOSHET - GENOPBYGGING.

Det er farlig å si: det første som må gjøres, - men en av de sivile hovedopgavene i den første tiden etter våpenstilstanden blir å forhindre at de nuværende forvirrede forhold på arbeidsmarkedet utvikler seg til rent kaos. Det er en avgjørende betingelse for at vi kan komme over i ordnede forhold at alle indirekte og direkte "tyskerarbeidere" føres over i normal virksomhet uten at vi kommer ut i massarbeidsløshet.

Vi må være på det rene med at det alminnelige bedriftsliv ikke med en gang kan beskjefte store mengder arbeidere. Det vil først kunne skje etterhvert som råstoffene kommer igjen. Det må derfor i første omgang bli det offentlige som skal skaffe arbeid. Dette må ikke øyeblikkelig, og det må skje der hvor arbeiderne befinner seg. I første rekke må veivesen et overta den ledige arbeidskraft, dernest jernbanens anlegg. Ved denne lokale igangsetting av arbeid vil det ikke kunne hindres at det enkelte steder blir satt igsang arbeid som godt kunde vente til fordel for mere pressende andre steder. Men det det gjelder om i første omgang er å forhindre arbeidsløshet og kaos. Etterhvert som tiden går vil det bli anledning til å foreta den nødvendige tilpassing, eventuelt avskaffing av de igangsatte arbeider.

Gjenopbygningen vil i lange tider kreve god skillig arbeidskraft. I hvilken utstrekning denne kan komme igang med det samme, avhenger av om det er noe ledig arbeidskraft på stedet, og om det foreligger fordele planer. Grøvere anleggsarbeid vil vel de fleste steder kunne settes igang. Eftersom situasjonen på arbeidsmarkedet avklares må gjenopbygningen få fortrinnarett foran andre offentlige arbeidere.

Vi gjentar onnø en gang: det som det i første rekke kommer an på er å få arbeidet igang. Alle offentlige myndigheter i landet som kan skaffe boskjeftegelse av en eller annen sort må ha planene klar til å kunne sette igang bokstavelig talt med timers varsel. Hverdan finansieringen skal fordeles mellom stat og kommune får avgjøres senere.

Et annet arbeidsepøranti som vel delvis må løses nokså fort, er spørsmålet om i hvilken utstrekning de ikke militære anlegg som tyskerne har satt igang, blir fuldført. I de regnostykker som settes opp må hensyn tas til å skaffe arbeid i den første tiden tillegges vesentlig vekt. Likaledes i hvilken grad anleggene i frontiden kan bidra til å skape lønnsom virksomhet.

Øyeblikkelige omkostninger må ikke hindre oss fra å løse en akutt vanskeligast, og heller ikke fra å arbeide på lang sikt.

S I S T E :

Nyheter fra London tirsdag morgen.

Amerikanerne angrep ved Aachen fortsetter. Longer syd har 1.arme tropper tatt Grevenmacher på grensen mellom Luxembourg og Tyskland og støttor videre mot Trier. Ellers opprettet de overalt jevn press mot Sigfriedlinjen. I Nederland er tyske angrep mot korridoren vist tilbake. Britiske styrker har lokal fremgang vestover. Tropper fra vest rykker nu frem på nordsiden av Turzhoutkanalen. Tyske konvoier utenfor Nederland angripes av britiske torpedobåter og fly. Eisendorfer har sendt ut en advarsel til befolkningen på øyene utenfor Scheidermündingen om konsekvent bombing mot militære mål der i den nærmeste fremtid. De som kan må komme sig vekk, og de andre må også sig lengst mulig vekk fra militære mål. Det advarer også mot å oppholde seg i de lavestliggende områder av hensyn til faron for oversvømmelser. Ingen vesentlige forandringer på syd og østfronten.

I september lastet det britiske strategiske luftvåpen 55,000 tonn bomber mot tyske mål. Den 28. lastet Mosquitos over 100 2-tonns bomber mot Berlin.

SVERIGE OG KRIGSFORBRYTERNE.

Sverige har fått sitt første krigsforbryterproblem å stelle med. Den tidligere sjef for det finske statspoliti, Antoni, som rømte fra Finland for 14 dager siden er tatt i forvaring av politiet i Stockholm. Antoni samarbeidet intimit med Gestapo og har tatt aktiv del i jødeforfølgelsene. Den svenske justisminister opplyser at det om kort tid vil bli avgjort hva det skal gjøres med Antoni, i henhold til den svenske regjeringens stilling til krigsforbryterne.

URGEN I DANMARK.

I anledning av den alminnelige uren i Danmark har Det danske frihetsråd sendt ut en advarsel hvor det blandt annet heter at det er grunn til å tro at den tyske politigeneral Panke er interessert i å fremkalde nye urenigheter for å lokke frem de danske motstandsgruppene. Det gjelder derfor å holde hodet koldt og undgå overalte handlinger. De lokale grupper innskjerpes å foreta omhyggelige undersøkelser av alle oppfordringer til streik for at falske opprop kan bli avslørt.

Fra Stockholm meldes at store, meget sterkt befolkede jernbanetog fører maskiner fra danske fabrikker til Tyskland.

ARBEID FOR AVISENS SPREDNING - MEN GLEMM IKKE AT DET GJELDER Å VÆRE FORSIKTIG!

Vestfronten. 1. amerikanske arme gikk mandag til kraftig angrep på et begrenset område av Sigfriedlinjen i nærheten av Aschen. Det var en av de kraftigste kombinerte fly- og artilleriaksjoner hittil under krigen. Efter omfattende beskytning av det tyske luftvernet angrep 400 bombefly i 1½ time. Angrepet fortsettes i den åpning som er sprengt i de tyske linjer. Om dette er innledningen til et allmennlig angrep mot hele Sigfriedlinjen eller det er et rent lokalt fenomen er det for tiden ikke å ha noen mening. Men opladningsperioden har nu vart såpass lenge at et generalangrep nærsomhelst kan ventes.

Calais er befriid og dermed er Dunkerque den siste kanalhavn på tyske hender. Efter å ha vrt under bombardement i over 4 år, er nu trusselen fra de tyske langtrækende kanoner mot Dover og omegn fjernet. Befolkningen har feiret befrielsen med takkegudstjenester.

Fangetallet var mandag kommet opp i 7 000 og det kommer stadig flere inn.

I Nederland er tyske motangrep slått tilbake i Arnhem-området, og de allierte har hatt fremgang vest for kilen i retning av Hertogenbosch. Mellom Zuidersjøen og Nijemegen er alle jernbanebruer brutt, så tyskernes retrett fra syd-vest-Nederland gjennem den 50 km. brede åpning er blitt adskillig vanskeligere.

Det mældas om voldsomme tyske motangrep langs hele fronten med store tyske tap. Luftwaffe har øket sin virksomhet over slagfeltet i Nederland med op til 300 fly, men den allierte overlegenhet i luften gjør dig stadig gjeldende og tyskerne får en hård modfart.

Amerikanerne melder om mindre fremgang nord og syd for Aachen, i Nancyområdet og ved Epinal i retning av Belfort.

Luftkrigen. Allierte bombefly hamrer løs på den tyske industri og kommunikasjonen bak fronten, mens fly fra kystkommende angriper den tyske skibsfart.

Eyer som er angrepet er bl. a. Braunschweig, Magdeburg, Kassel, Münster, Hamm, Köln og Kasel. Mineloggingen fortsetter.

Sydfronetn. I Italia fortsetter 8. arme sin fremrykning mot Boulogna og har inntatt Savignano, er gått over Fiumicino og står 16 km. nord for Rimini.

På midtfronten gjør tyskerne kraftig motstand. De allierte har her inntatt Monte Isapolla, et viktig høidedrag i Apeninene. Det mældes om store streikar i Milano og Torino, og utstrakt sabotasjevirksomhet mot veier og jernbaner i nord-Italia.

Ostfronten. Hele Estland undtatt føne væs og Dagø er i russernes hender. På 9 dager er 30 000 tyskere falt og 16 000 tatt tilfange. Forsvarsverkene i Riga blir nu bombet av russisk artilleri og hovedangrepet er nærmest forestående.

Kampene av Warsjava har nu vart 1.3. mdr. General Bor meller åt stillingen er alværlig. I Karpatene kjempes det i nærheten av Jablunka-passet hvor russerne har hatt fremgang. I syd er store russiske styrker gått over grensen til Jugoslavia og rykker frem i retning av Nisch, mens andre styrker rykker mot Beograd. Jugoslaviske styrker samarbeider med russerne og har tatt Sopot 30 km. syd for Beograd. I Ungarn er grensebyen Gyula inntatt. Szeged er omgått.

Hellas. Britiske tropper er gått island på øyer mellom Kreta og Pelopones.

Finnland. I nord-Finnland er storparten av Tornea på finske hender. Finnene har befridd 30 000 kv.km. i nord-Finnland. 20 stasjoner langs de 2 viktigste jernbanene er besatt av finske tropper. Svenske forsterker sin grensevakt ved Haparanda.

PAROLER TIL BØNDER, AREALDERE OG KNOTTFABRIKANTER:

Bondegruppen innen hjemmefrontens ledelse har sendt ut et oprop med en skarp advarsel til alle de bønder som ägrer mod produktene sine. De som solgor til svartebørspriser vil bli notert og trukket til ansvar når tiden kommer. Hjelp dem som trenger det til priser som står i rimlig forhold til produksjonskostningene. Opropet tar også avstand fra dem som reiser rundt på bygdene og byr fantasipriser bare da får noe i kuffertene.

Videre er det sendt ut en parole til bøndene om å eksplodere alle sivile norske potetanvisninger så fort som mulig, og i den utstrekning det overhodet er mulig. Sørg også for betryggende lagringsplass for poteter til eget bruk og til settepoteter.

Fra den fri faglige landsorganisasjon er sendt ut en parole om at ingen arbeider må møte til konferanser innkalt av de kommisariske lederne. Brudd på denne parole vil ikke bli tålt.

Skog og jordarbeidere gjøres særlig oppmørksom på denne parole i forbindelse med det møtet som er innkalt til 8. ds.

Til knottfabrikantene er det sendt ut en parole hvor det fremholdes hvor vanskelig tyskene nu er stillet med brannstoff. De har bøslaglagt 850 000 liter av Vinmonopolets lagre som sammen med mesteparten av den fremtidige produksjon skal dehatureres og brukes til motorbronsel. Knotten har nu avgjørende betydning for tyskernes krigsinnsats. Både fabrikant og forhandlere må derfor si neget som mulig sabotere alle tyske bestillinger. Utvidelse av knottfabrikasjon er forbudt.

AKSJON MOT DE GJENVERENDE OFFISERER

En ventar at tyskene vil gå til arrestasjon av de gjenverende offiserer såsnart de har listene sine ferdig. Det er derfor nødvendig at alle som er i faresonen går i dekning, og holder sig der selvom det ikke skjer noo de første dagene. Vær vekk fra arbeidet om dagen.

N C R C E .
Nr. 42 6. oktober 1944.

Mappe 46
Eksp. 42 A
Dato 6.10.44
Avd. 3A-1069/44

Fredsproblemer 5.

OPPGJØR MED QUISLINGENE.

Alle er enige i at det må ryddes kraftig op blandt quislingene - landsforrodderne må få sin straff. Det alt overveide flertall er også enige i at straffen må ildges av Norges lovlige domstoler. Hvor fristende det enn kan være personlig "å ta sig av" både den ene og den andre, må vi før vår egen skyld dy oss og overlate dem til de institusjoner som etter grunnloven har dømmende myndighet.

Før behandlingen av de virkelig "store" krigsforbrytere går vi ut fra at det er truffet internasjonale avtaler, men alle de små må vi selv bosørge. Det er viktig at straffen blir satt iværk så fort som mulig. Vi kan ikke i årevis holde på med slike saker. Det må derfor forretas midlertidige utvidelser av rettsapparatet. Blir det mangel på fagdommene kan våre praktisende jurister innkaldes som ekstraordinære dommere. Det er også viktig at dommene blir mest mulig ens over hele landet. Dommerne bør derfor på ferhånd komme sammen og drøfte retningslinjene. Umfattende forarbeid er sikkert også gjort av regjeringen i London.

Før oss alminnelige borgere er dette allikevel bare detaljspørsmål. For oss gjelder først og fremst to ting: quislingene skal dømmes etter loven, og de skal dømmes fort.

ANGREPET PÅ LAKSEVÅG.

Tyske ubåter og ubåtanlegg i Laksevåg ved Bergen ble angrepet av store styrker kanadiske bombefly ved 10-tiden onsdag formiddag. Bombeflyene var lodsaget av jagere. De møtte ingen tysk flymotstand. Et bombefly ble øvd. Angrepet må sees i sammenheng med de tyske forsök på å bygge ut sine ubåtbaser på Norskelykten etter at de har mistet basene sine ved den franske Atlanterhavskyst. Flyfotografier etter angrepet viser fuldtroffere på ubåtkurene. Tre flytedekkor med hver sin ubåt er rammet. Havneanleggene er sterkt skadet og en flytekran er senket.

Om skaden på sivilbefolkingen foreligger ennå ingen korrekte opplysninger. De meldinger som skriver seg fra tyskene er så åpenbart propagandauålidelige at det ikke kan bygges noe på dem. Men det er desverre grunn til å frykte at adskillige mennesker er blitt drept. Vi sender deres etterlatte våre varmeste tanker, og ber dem huske på at de droppete er faldt som ofre i kampen for vår frihet - i en krig som tyskerne har tvunget på oss.

Et alliert fly er styrtet ned i Rukkedalen ved Nesbyen i Hallingdal. Alle som var ombord, russere, tre amerikanere og resten engelskmenn, omkom.

S I S T E .

Nyhetsene fra London fredag morgen.

Voldsomme kamper nord for Aachen hvor tyske forsterker å hindre amerikanerne gjennombrudd mot Köln. I Nederland har 2. britiske armé nådd sine foreløpige mål syd for Arnhem. Kanadiske tropper langs kysten truer med å avskjære tyskerne på Sydene utenfor Scheldemunningen.

De allierte operasjoner i Hellas utvikler sig tilfredsstillende.

PROPAGANDA.

Eftersom tyskerne og quislingene kommer lengre og lenger ut på avgrunnens rann, blir deres propaganda mer og mer overbevisende. Hjemmehørens angrep på knotten som nu er tyskernes viktigste drivmiddel her i landet, er tydeligvis blitt meget brysomme, men aldrig så galt at det ikke er godt for noe.

Tyskerne utkommanderte forleden herr altmulig-minister Alf Whist til å fortelle oss at så galt som alle de mangler vi nu lader under skyldes brannene ved knottfabrikkene. Det er knottens skyld at tyskerne tar potetene fra oss, og det er knottens skyld at vi ikke får noe sukker. Det med potetene er naturligvis lett å forstå, men hvorfor knottmangel i Vestfold hindrer næringsministeren å kjøre ut sukker i Oslo, må en nesten være minister før å skjonne.

HAGELIN FOR FALD?

Det ser nå ut til at herr minister Hagelins korrupte virksomhet endelig skal føre til hans fald. Undersøkelsene i anledning av hans mere nikkjære partifølgars anker mot ham skal være kommet så langt at hans avgang kan ventes i den nærmeste fremtid. Herr professor Herman Harris Aall er blitt så i tvil om heirefølkets seir at han har funnet det mest fristende å melde sig ut av n.s. Strid om en artikkel han ikke fikk inn i Ragnark ble valgt som en passende foranledning.

Rykten om herr professor Eyvind Mehles reise til Sverige har været noe forhastet, for han var i Oslo forleden dag og hevet gasje. Derimot skal det være riktig at han har meldt sig ut.

Advokat Finne, danserinne Rita Tori, fru dr. Maerhaug-Moe og hennes 16-årige sønn og redaktør Rolf Werner Erichsen er arrestert i de siste uker. Videre er det arrestert flere ganske unga gutter, Kaare Wikborg, Herman Lund og en sønn av skipsredner Jakob.

Ingen av dem er over 18 år.

Tyskerne driver omfattende undersøkelser på gatene i m nettene. VÆR FORSIKTIG!

1 av Q ble nektet ham å få inn i R.

Mappe 46
Eksp. 13 S
Dato 10.10.44.
Avd. 3A-1189/44.
L.nr. 5650

N O R G E

Nr. 43 10. oktober 1944.

E T T M E D N O R G E,
Av Gunnar Reiss-Andersen.

Vi sitt er jeg ett med Norge,
jeg som på flyktningefot
tok Norge med - som pine
i stympet hjerterot.
Vi sitt er jeg ett med Norge!
Men stundom står en tvil
og truer fra en avstand
som ikke er av mil.
Den spør meg: Er du den du var?
Og jeg står uten svar.

Landflyktigheten tarer,
landflyktigheten flår,-
så hender det man larer
å slukke sine sår...
Vi sitt er man ett med Norge!
Nei, si det som det er...
En dag er ikke Norge
Så ubarmhjertig mar:
En stor hol smerte vokset bort
i småmynt - alt for fort.

La meg bli ott med Norge,-
det er en flyktningebonn,
Jeg ber den, selv i sovnen,-
og våkner med et stønn:
Ja, la mig aldri glemme!
La mig hvor dag påny
få høre det som hjemme,
når jeg ser dagen grå,
mitt moderlands tragediekor:
Min sønn, hvor er din bror?

Er jeg min broders vokter?
Så svarte Cain sin gud.
Du er din broders vokter,-
bli det mitt første bud.
Vel får jeg kalles flyktning,
men ikke hjemløs hund.
La mig bli ett med Norge
hver time, hvert sekund.
Å, Norge, byd en svak og trott
din vin, din styrkerett!

OVERSIKT 6. - 6. OKTOBER 1944.

Begivenhetene på Balkan samler igjen hovedinntoressen. Men denne gang er det de militære, ikke de politiske. Britiske tropper av den opprettede Adria-kommando er gått iland på Peloponnes og er rykket inn i Patras mot øvels tysk motstand. Landgangen blev foretatt med fly og fra skip. Landfædigstreppene blev støttet av jagerfly fra grøske baser. For en tid siden blev det landsatt fallskjermoldater som har gjort istand flyplasser i det indre av landet uten at tyskerne har kunnnet forhindre det. Transportfly har sluppet med forsyninger i et par dager før landstigningen landet de første Spitfires på grøske jord. Britiske styrker er også gått iland på Kreta. Tyskerne har omlag 5 divisjoner på det grøske fastland. Dertil kommer en del tropper på øyene i Egeerhavet. Ialt har tallt av tyskere i Hellas og Jugoslavia vært anslått til 25 divisjoner. Dette høres meget ut, men enten det er 15 eller 25 divisjoner har de sansnligvis meget små sjangser til å nå tilbake til Tyskland. I Jugoslavia rykker russerne uiderstøttet av finske tropper raskt frem og kjemper i utkanten av Belgrad som ventes å falde hvert sieblikk.

Russiske fortsetter fremgangen i Nord-Transylvania og Slovakia. I angrepet mot Riga er de nådd frem til byens ytre befestningslinjer. Pølakkene i Varsjava har mættet overgi sig etter 65 dagers kamp. Send avisene videre - Var forsiktig!

Vestfronten. 2. britiske armé er gått til nytt angrep syd for Arnhem og er nådd 22 km. frem i to fremstøt og har nådd Elden 3 km. syd for Arnhembroen. Opprensningen langs kysten fortsetter. Ved Antwerpen har kanadierne ryddet op på nordsiden av byen og deres front ligger nu så langt væk at tysk artilleri ikke kan nå Antwerpen. Nordøst for Aschen trøngs 1. armé fram og sikkert inn i Sigfriedlinjen på en 5 km. bred front og har nådd Obach. I Metz-området har 3. armé tatt Fort Braine, et av de viktigste tyske forsvarsverker her. Om det er de større høstoffensiver som er begynt eller om det bare er lokale forberedelses, er enda for tidlig å si.

Flyngrepet fortsetter med stor styrke. Torsdag morgen angrep store styrker engelske bomber Wilhelmshafen, og senere på dagen gikk over 1000 amerikanske bomber løs på jernbaneanlegg, fortifikasjoner ved København. Engelske fly har sprengt et stort gap i sjødike på Walcheron utenfor Scholda og øya står i fare for å bli oversvømt. Et stort angrep mot Dortmund-Ems kanalen har gjort at kanalen er blitt tørlagt og Ruhr dermed er isolert vandveien.

Sørfronten. De alliertes fremgang fortsetter jevnt og sikkert. Tropper fra 5. armé normosig Lojane, et viktig knutepunkt på veien mellom Firenze og Bologna.

Finnland. Heftige kamper utenfor Nemsi mellom finnene og en tysk SS divisjon. I Terneå har vel 200 tyskere overgitt sig. Den russiske general Tolmacev er kommet til Nord-Finnland for å lede operasjonene.

DE SISTE DAGENE

Ja, rekks meg vinen, brødet, din hverdags sakrament, av troen gjennomglødet, av skuffelsene brent. La Norges fylte fengsler for synet stige frem når våpenløse lengeler gir sig på veien hjem. La døde morn i samme nu stå for mig. Hvad vil du?

La mig bli ott med Norge, din hjemløshet bli hjem for dagens, nattens Norge, for alle, alle dem som bærer nattens børder og dagens tunge bør, for dem som fienden byrder, for dem som stumt forblør. Hold harpen i mig hel og lang, min gud, hold sorgen ung!

har igjen været preget av livligere virksomhet, både politisk og militært. Først blandt de politiske begivenheter står offentliggjørelsen av forslaget til den nye fredsorganisasjonen "De forente nasjoner". Etter de foreløpige meldinger ser det ut til at det bygger på Folkeförbundet, men med adskillige forandringer for å sette det i stand til å handle raskere, og fremfor alt til å sette makt bak ordene. De små nasjoner vil spille en mørk tilbaketrukken rolle. En må akseptere at det skal være et visst forhold mellom innflytelse og ansvar. På den annen side vil vel en nasjons innflytelse til svylene og sist avhenge av dens vilje og evne til å sette noe inn.

Den annen store politiske begivenhet er Churchill og Edens reise til Moskva. Møtet er en fortsettelse av konferansen i Quebec, men en tør vel gå ut fra at europeiske detaljspørsmål vil få en bredere plass i drøftelsene. Det polske problem er blomstret ut i hele sitt omfang siden herrene møttes i Teheran, og det vilde være å håpe at de kunne finne frem til en løsning.

Dronning Wilhelmina har talt i den britiske kringkasting og malte et mørkt bilde av stillingen i Nederland. Til alle de lidelser nederlenderne gjennomgår i forbinnelse med kampene, kommer mangelen på mat. Og matknappet vil i løpet av 14 dager gå over til hungersnød, sa dronningen.

Militært er det livligere både i vest og øst. Om det er de større høstoffensiver som er begynt eller om det bare er lokale forberedelses, er enda for tidlig å si.

Efters preger de fantastiske flyangrepene mot Tyskland situasjonen. 30.000 tonn bomber på 60 timer! Det er ikke til å fatte.

"DE FORENTE NASJONER".

Igåreftermiddag blev samtidig i London, Washington, Moskva og Tschungking offentliggjort forslaget til en fremtidig fredsorganisasjon som blev vedtatt i Dumbarton Oaks av representanter for China, Russland, Amerika og England. Den foreslalte organisasjonen som skal kaldes "De forente nasjoner" minner i meget om Folkeförbundet. Den skal omfatte en forsamling og sikkerhetsråd og en mellomfolklig domstol. I forsamlingen har alle de tilsluttede nasjoner stemme. Dens myndighet er konsultativ. Den kan stemme over saker som er forelagt av rådet, og ten har ikke selv anledning til å fremsætte forslag. Sikkerhetsrådet skal bestå av 11 medlemmer. Av disse skal Russland, England, Amerika og senere også Frankrike ha et permanent medlem. De andre seks velges av forsamlingen

Disse forslagene skal nu godkjennes av de fire stormaktene regjeringene, og vil deretter bli forelagt en konferanse av sentlige de nasjoner som vil være med i "De forente nasjoner".

NASJONALISERINGEN
av Oslo politiets befalskorps fortsetter. Askvig har nettop ansatt fire frontkjempere som nye fuldmektiger. Frette Flagnfeldt er forfremmet til politimajor. Som ny adjutant har Askvig ansatt høykonstabile Reidar Helstad, angiver og veldsmann.

Vårt hemlige våben.

Tyskerne truer stadig med sitt hemlige våben, som de skal sette inn i den siste avgjørende kamp, når nøden er størst. Vi har også et slikt våben, et våben som vi kan forsikre er effektivt og som vi ikke vil betenke oss på å bruke når situasjonen krever det.

Bruken av vårt hemlige våben kan imidlertid ikke improviseres, det må forberedes i sinnene og på annen måte.

Det er derfor nødvendig at krimme som man gjør sig fortrødig med at det da kreves innsats av hver enkelt. Allerede nu skal det gis endel råd og avisasjoner.

1. Signalet til aksjon blir i tilfelle gitt av Hjemmefrontens ledelse.
2. Ordren utstedes gjennom den frie presse og over London radio.
3. Ingen må la seg rive med i aksjoner som ikke er satt i verk av Hjemmefrontens ledelse.

Spontane enkeltaksjoner har ingen sjanser til Brandenburg, samt flyplasser og sjøflybasor å kunne føre til en heldig slutt, men vil bare bringe ned øg ulykke. Ver på vakt over. I løpet av 60 timer er det sluppet 30 000 for nazistiske provakasjoner. I Oslo ble det tatt over Tyskland. Samtidig har det taktisk såldes fra en tid siden gjort et forsøk på flyvåbenet støttet operasjonene ved frontene. Å sette igang generalstrik i provakotorisk hensikt.

Skal aksjonen få den nødvendige slagkraft, må Vostfronten. 1. armé har for tatt et bønne omfatte alle, både ånds- og kampsarbeid, tydlig gjennombrudd i Sigfriedlinjen nord for Aachen, hvor byene Alsdorf, Bissweiler og Merck dero, sjøfer og underordnede. De få unntak som må gjøres vil det sonore bli gjort redestein er erobret. De står i utkanten av Geilenkirchen. Amerikanerne har avskjært 4 riksveier som går nord-østover, østover og sydover. Åpningen mellom styrkene nord og syd for Aachen er nu bare 7 km. Den tyske motstand i dette området er avtagende. Det meldes om nye arméer. Vi vet det er vanskelig, så smitt det er med mat fra før, men litt matte kunne gjøres. Særlig må familiene med spesialister og teknisk makt i huset. De som armé drovet en 3 km. dyp kile i de tyske stillingene, må vise sin samfunnsånd og lenger mellom Metz og Nancy på en 10 km. bred front hvor 3 landsbyer og 1700 tyske fanger er overlate dette til familiene med spesialister.

I en kritisk situasjon kan tilførslene av vann, gass og elektrisitet bli avstengt. Man bør derfor også på andre måter forberede sig. Scheidevurtenes sør-bredd, og rykker mot Ter - Forberedelsene bør gjennomføres uten usig Nouzen. Nord for Leopold-kanaalen er kanadiske utsettelser, da en aksjon kan bli påkrevet nærtropper i høftige kamper mellom Brügge og Eeloo. Nord for Antwerpen er andre kanadiske som helst. En aksjon av slikt enfang vil ikke bli brukt uten nødvendighet, men krever våre interesser retrettvei fra Walcheren og Beverland. Nord eller vår ero det, så både kan og vil den bli for Nijenogen mellom Waal og nedre Rhinen har satt i verk.

Da kreves det at man følger parollen. Den som svikter, vil for alltid bli merket.

EN TYSK KONVOI på tre lastebåter og 8 eskorteskib ble angruppet av britiske fly utenfor norskekysten mandag. 2. eskorteskib og to lastebåter ble senket.

Luftkrigen. Lørdag retted det allierte flyvåben det største angrep hittil mot Tyskland og Østerrike. 500 fly var på vingene og slapp ned 12 000 tonn på 24 timer, i 9000 utfall hvorav 7500 i dagslyc. Hovedmålene var Stettin, Magdeburg, Merseburg, Kassel, Braunschweig, Emmerich, Cleve og Wiesbaden. 51 bombefly og 19 jagere gikk tapt. Natt til lørdag ble det kastet 1600 tonn mot Dortmund og 1000 mot Bremen, dessuten blev Berlin, Ludwigshafen og flyplasser i Tyskland angrepet. Etter angrep av RAF bomber er det sprongt 3 åpninger i dikone på Walcheren hvor de tyske festningsanlegg ved Viessingen nu ligger under vann. Kombs-dammen, en demning ved Rihnen 12 km. nord-vest for Basel er angrepet av RAF med 9 tonns bomber. Hovedslusen samt kraftstasjonen er fuldstendig ødelagt, og elvens øvre løp er helt ufarbart. Fredag angrep 1250 tunge am. bombefly med eskorte av 1000 jagerfly indstrimål i Berlin, Hamburg, Hamburg og Neu-

i Østersjøen.

Skal aksjonen få den nødvendige slagkraft, må Vostfronten. 1. armé har for tatt et bønne omfatte alle, både ånds- og kampsarbeid, tydlig gjennombrudd i Sigfriedlinjen nord for Aachen, hvor byene Alsdorf, Bissweiler og Merck dero, sjøfer og underordnede. De få unntak som må gjøres vil det sonore bli gjort redestein er erobret. De står i utkanten av Geilenkirchen. Amerikanerne har avskjært 4 riksveier som går nord-østover, østover og sydover. Åpningen mellom styrkene nord og syd for Aachen er nu bare 7 km. Den tyske motstand i dette området er avtagende. Det meldes om nye arméer. Vi vet det er vanskelig, så smitt det er med mat fra før, men litt matte kunne gjøres. Særlig må familiene med spesialister og teknisk makt i huset. De som armé drovet en 3 km. dyp kile i de tyske stillingene, må vise sin samfunnsånd og lenger mellom Metz og Nancy på en 10 km. bred front hvor 3 landsbyer og 1700 tyske fanger er overlate dette til familiene med spesialister.

I en kritisk situasjon kan tilførslene av vann, gass og elektrisitet bli avstengt. Man bør derfor også på andre måter forberede sig. Scheidevurtenes sør-bredd, og rykker mot Ter - Forberedelsene bør gjennomføres uten usig Nouzen. Nord for Leopold-kanaalen er kanadiske utsettelser, da en aksjon kan bli påkrevet nærtropper i høftige kamper mellom Brügge og Eeloo. Nord for Antwerpen er andre kanadiske som helst. En aksjon av slikt enfang vil ikke bli brukt uten nødvendighet, men krever våre interesser retrettvei fra Walcheren og Beverland. Nord eller vår ero det, så både kan og vil den bli for Nijenogen mellom Waal og nedre Rhinen har satt i verk.

Da kreves det at man følger parollen. Den som svikter, vil for alltid bli merket.

EN TYSK KONVOI på tre lastebåter og 8 eskorteskib ble angruppet av britiske fly utenfor norskekysten mandag. 2. eskorteskib og to lastebåter ble senket.

N O R G E .

Nr.44 13. oktober 1944.

S I S T E .

IKKE FLERE NORSKE FANGER TIL TYSKLAND!

General Eisenhower sendte onsdag ut en advarsel til norske fiskere og sjøfolk. Da tyskerne bruker norske skip som tilsynelatende tjenner norske interesser, er det umulig å kontrollere hva som er hvad. Alierte fly og flate vil derfor heretter måtte angripe alle skip i norske farvann uansett størrelse og type. Denne advarslen blev torsdag understreket av den norske overkommando. Men er klar over de vanskeligheter dette betyr for den norske sivilbefolking, men i krigens avgjørende fase må de militære hensyn komme i første rekke. Det er av største viktighet å hindre at tyske tropper blir sendt til forsterkning av forsvarer av Tyskland.

Det er hermed holt klart at tyskerne ikke har noen fordeler av å ta med sig norske fanger som gisler på transportene til Tyskland. Det er bare ren og skjær terror. Men hvor lenge skal vi finne oss i at våre landsmenn føres til Tyskland bare for å tilfredsstille nasistenes sadismo? Er det ikke snart på tide at vi setter hårdt mot hårdt? Vi må forberede oss til å gå til kamp for målet. Ikke flere norske fanger til Tyskland!

DÅRLIGE n.s.mærver.

Cally Monrads norver kan ikke ha det bra for tiden. Forleden onsdag blev hun grepot av et plutselig panikkfald, angivelig fordi det skulle ha vist sig noen fremmede menn i den gården hun var i, og tilkaldte politiet som kom susende i Svartemaja. Deres eneste bytte var en uskyldig forbipasserende med en fiskepudding i vesken. Siden har to konstabler stått gått vakt utenfor teatersjefens bolig. Minister Stang har også bedt om politibeskyttelse. Det skulle ikke more til enn at en frimodig støttes ringte op til departementet og spurte om det var riktig at han var skutt!

OVERSIKT 10.-12.OKTOBER 1944.

Eisenhower er ikke den mann som skal gi oss falske illusjoner. På en presskonferanse torsdag sa han riltignok at seirene var viss, men tilføyde: "Intet tyder på at vi ikke blir nødt til å ta et vinterfelttslag". Ikke destomindre utvikler det sig bra for tiden. Russernes høstoffensiv i nord og sør er i fuld gang. Fremstøtet mot Østersjøen går raskt frem. Palave, et for Kaunas er tatt, Memel omringet og tilstede under artilleriild. Andre russiske tropper nådd Øst-Prisissons grense på 20 km. bred

ut. I Ungarn drives tyskere og ungarene vekk vestbredden av Thöss etter at de har oppgitt Ungarns neststørste by. I nord rykket de inn i Dobrogea mens andre styrkor omgått byen. Hovedstaden i Transylvaniat

Nyhetene fra London fredag morgen. Amerikanske fly og kanoner fortsetter bombardementet av Aachen. Flyvere melder at 9/10 av byen er ødelagt. Tysk jagermotstand over byen og slas tilbake. Britiske fly har ødelagt broen over Leek ved Arnhem og tyskerne har måttet oppgi sitt brohode på sydsiden av elven. 1300 flyutfall mot Nederland igår, særlig mot Brekvenslommen hvor tre tyske bataljoner ble tilintetgjort. Flyangrep mot Bremen, Osnabrück og Oljeanlegg i Ruhr. Det hittil kraftigste angrep i Italia blev igår rettet mot Bologna. Pradoa Marc i Transylvania tatt av russerne som også er gått gjennom Dukla-passet i Syd-Slovakia. Vest for Kaunas er russerne flere steder nådd frem til Østersjøen.

Cluj, er tatt. Beograd er omringet av russiske og Tito-styrker. Den tyske kommandant er flyktet med sin stab. Den eneste forbinnelse ned Syd-Balkan, banen Beograd-Budapest er avskårt. Vestfronten. Efter at den tyske kommandant i Aachen hadde avslått de alliertes ultimatum, begynte onsdag et voldsomt fly og artilleri bombardement av byen. Amerikanerne er rykket inn i byen hvor det kjempes heftig. Tyske offiserer skyter på soldater og sivile som forsøker å flykte. Når Hitler har valgt å la Aachen forvandles til en grushaug, er det sikkert av propagandamessige grunner. Byen skal settes opp som et eksempel for alle andre tyske byer: slik må vi forsvare oss!

I Nederland er kampene om Scheldemunningen de dominerende. Beverland og Walcheren må befries før havna i Antwerpen kan brukes. Hovedveien til øyene er nu brutt og 20,000 tyskere avskåret. Siden landgangen i Normandie er ca. 900 tyskere tatt tilfange.

Møtet i Moskva ser ut til å gå i lyrlig inn for en løsning av det polske problem. Den polske statsminister i London Mikolajczyk er blitt innbudt til møtet og er kommet til Moskva i britisk bombefly ledet av bl.a. utenriksministeren og nestkommanderende for hæren.

Stalin spiste tirsdag middag i den britiske legasjon, det første besøk han har gjort i noen legasjon.

Nasingangstene. Fire bevebnede menn, som til å begynne med snakket tysk, senere uforfalsket norsk, trenget forleden aften inn i et hus på Ris. Der var dameselskap og alle damene blev jaget ned i kjelleren og stilt opp mot en vegg med hendene i været. Da de våget sig op igjen var gangsterne forsvunnet med husets sone Jørgen von Tangen.

Han befinner seg nu i fangenskap, men hvor vites ikke.

N O R G E S B E F R I E L S E.

Hverdan krigen i Norge vil slutte kan ingen si med sikkerhet. Det vrimer av spekulasjoner. Siste nr. av Håndslag har en interessant artikkel. En tør kansje gå ut fra at den representerer det offisielle Stockholm-Norges syn. Håndslag skriver blandt annet:

Landet kan bli krigsskueplass enda en gang. Det kan hende at Hitler tvunget av en fare som veier tyngre enn hans egen stahet, oppgir Norge for et siste fortvilet forsvar av Tyskland. De allierte vil ikke la en slik retrett gå uforstyrret. De tyske troppene som trekker sig tilbake fra Nord-Finnland, vil tenkelig bli førfølgt av russiske som i et hvert fald uten vanskelighet kan rykke frem til Lyngenfjorden. Kansje vil man også forsøke å skjøre av retteten ved en landstigning et sted på Norskelysten.

En dag kan parølen komme til nordmennene som den har kommet til franskemennene, belgiere, tsjekkoslovakene, polakkene. Allierte tropper står i landet, legg alle mulige hindringer i veien for fiendens operasjoner! ....

Om tyskerne blir drevet ut av Norge ved militære aksjoner eller trekker sig ut frivillig, er situasjonen nokså klar. Storkriegen fortsetter og Norge er fremdeles med. Det foreligger klare avtaler mellom den norske regjering og de tre allierte stormakter om denne situasjonen: Efterhvert som deler av Norge blir befriid vil norske myndigheter overta den sivile administrasjon uavkortet. Da Norge imidlertid fortsetter å være operasjonsområde, er det klart at krigens lover fremdeles vil gjelde at allierte tropper vil stå i landet og at sivile hensyn må underordnes de militære. Den allierte overkommando vil være vår øverste myndighet ganske som tilfellet er i Frankrike idag. Det er innlysende at dette ingenting har med okkupasjon å gjøre - bare at det rår krigsstilstand i landet.

Større uklarhet rår det gjelder situasjonen i Norge etter at krigstilstanden har opphört i hele Europa.....

Det vil ikke være slik at landet plutselig en dag er fritt, at freden kommer med et slag, at alle krefter straks uhindret vil kunne innstilles på fremtidens oppgaver - at alt vil komme som om millioner av lamper begynner å lyse ved et enkelt håndgrep. Kriegen i Norge vil ikke være slutt den dagen tyskerne kapitulerer. Det vil komme en overgangstid, en "militær periode" da det fremdeles vil rå krigstilstand i landet.

Om Tyskland skulde kapitulere imorgen vil det fremdeles finnes et betydelig antall tyske tropper i landet - etter general Rendulics retrett fra Nord-Finnland kanskje mellom to og tre hundre tusen mann. De må bringes under kontroll ved hjelp av maktmidler som er tilgjengelige. Minister Whists bil ble forleden knepet av tyskerne fuld av ulovlig korn og poteter. Sjåføren ble arrestert og lasten beslaglagt.

strekkelige før denne oppgaven..... Selv rår ikke Norge tilnermelsesvis

tilnermelsesvis over tilstrekkelige troppe-styrker for på egen hånd å kunne løse denne oppgaven. Ute har man lagt hovedvekten på å bygge op marine og flyvåben og landstyrkene må nærmest oppfattes som fremtidige underoffiserskadrer. Politistyrkene i Sverige og militærorganisasjonene hjemme er både for små og for utrenete for denne jobben. Heller ikke er det mulig (som åbenbart møn tror) etter kapitulasjonen å la Wermacht pasifisere revolterende grupper av tyskere og hirdmenn. Wehrmacht vil selv falte fra hverandere i fintlige grupper, og etthvert forsök på å la tyske tropper få optre som politimakt overfor ytterliggående nasistiske elementer vil være politisk uforsværlig både overfor Norge og overfor det fremtidige Tyskland. Det er derfor uundgålig at en tysk kapitulasjon vil bli fulgt av en innmarsj av allierte tropper i Norge for å bringe de fintlige styrkene under kontroll. Så lenge dette pågår må Norge fremdeles betraktes som krigsskueplass. Selv om man regner med et minimum av komplikasjoner må dette ta tid. Efter å ha fremholdt at det kan komme til å ta tid før de allierte troppene kommer til Norge i tilstrekkelig antall, heter det:

I avtalen mellom Norge og de allierte er det uttrykkelig fastsålt at fremmede styrker ikke skal bli lenger i landet enn absolutt nødvendig. Da man ikke regner med at de tyske troppene kan bli ført tilbake til hjemlandet i første omgang må dette si: Inntil tyskerne er pasifisert og inntil man har stablet på benone norske styrker som ikke bare er store nok, men også trenete nok til å kunne overta kontrollen av så mange fiender. Man kan ikke regne med at dette kan skje sørlig fort..... Det er en viktig oppgave for det norske folk å bidra til at denne perioden kan bli så kort som mulig - til det er vizes at man avfinner seg med en situasjon som ikke kan være anderledes, ikke går til unødvendige rivninger og konflikter som utsetter det øyeblikk da nordmenn alene rår i sitt land.

ANGIVEREN ROLF SCHUTTAUF SKUTT.

Den tyske spion og angiver Rolf Schuttauf er blitt skutt på Ask st. ved Hønefoss. Schuttauf bodde i Oslo flere år før kriegen som musiker i Filharmoniske. I april 1940 dukket han op på Victoria terasse og har siden vært en av de verste banditter i Gestapo. I det siste har han særlig operert på Ringrike. Han opholdt sig på Ask da Oslo-toget kom. Her var det norsk-tysk legitimasjonskontroll. To turkleddede karer som gikk av toget fikk noe kluss med kontorllen. Schuttauf gikk bort til vakten. Karen trakk revolver og skjøt ham. De koma sig unna.

N O R G E .

Nr. 45 17. oktober 1944.

NORGE - NORDEN - VESTMAKTENE.

I det forslaget til en fredsorganisasjon som er offentliggjort, gjøres uttrykkelig opmørke som på at regionale avtaler vil kunne opprettes innenfor rammen av organisasjonens allmennlige prinsipper. Under utenriksdebatten i Underhuset etter Churchills tale for fjorten dager siden opplyste Eden at det var ført uforbinnende forhandlinger mellom den britiske regjering og regjeringer fra andre vesteuropæiske land i London. Eden sa ikke noe om hvilke regjeringer det gjaldt, men det er grunn til å tro at de belgiske, hollandske og norske regjeringer har deltatt i slike drøftelser. Utanriksministeren understreket at forhandlingene hadde gjeldt rent prinsipielle spørsmål, da regjeringene som kanskje ville bli rekonstruert ved hjemkomsten til sine respektive land, ikke ønsket å binde seg.

Vi anser det som en selvfølgje at regjeringen i London ikke treffet noen endelige avtaler i spørsmålet om vår fremtidige alliansepoltikk. Samtidig som kriegen med all ønsklig tydelighet har vist at vi bør slutte faste politiske forbinnelser med våre vestlige allierte, har vi også vårt forhold til resten av Norden å tenke på. Vi har liten tro på en nordisk forbundsstat, men samtidig er det av største viktighet at vi ikke treffer noen politiske avtaler som kan skade samarbeidet i Norden. Det er allikevel her vi til syrverde og sist hører hjemme. Bortsett fra hvilken form et fremtidig politisk samarbeid kan få, er det kulturelle samarbeidet et godt som vi må verne oss med alle midler.

I dette spørsmål gjelder det at vi ikke treffer noen overalte beslutninger. Den motvilje mot Sverige som - vi mener med rette - har gjort sig gjeldende fra norsk hold, må få anledning til å opklares. De forskjelligligheter følelser vi nærer overfor Danmark og Finland må også få falle til ro. Med krigens erfaringer, mon uten dens ophissemse, må vi også overveie vår fremtidige alliansepoltikk.

Russia på Radiumhospitalet.

Ved middagstider fredag ble Radiumhospitalet omringet av tyskerne som gjennomspakte hele sykehuset. De holdt på til halvsyv om kvelden og hele denne tiden måtte patientene ligge uten tilsyn. Da de dro tok tyskerne med sig maskinmesteren og tre fremmede menn. Ved halvettiden om natten kom de tilbake og arresterte oversøster.

Bjørneviks teater har sagt om politiets tilstøtelse til å reise på ti måneders turne mod Pygmalion. Turneon er selvsagt blokkert hvis den kommer igang.

GIVETTE DE DRØFTELSER I MOSKVA.

Møtet i Moskva fortsetter med omfattende drøftelser av det polske spørsmål. Stalin og Churchill hadde fredag et møte med Mikolajczek hvor bl.a. også Eden og Molotov var tilstede. Lørdag hadde de samme herre en konferanse med representanter for Lublinregjeringen. Samme dag hadde Eden et møte med Mikolajczek som varte til halvtre onsdag morgen. Senere på dagen blev den polske statsminister overtatt av Churchill. Mandag formiddag var Mikolajczek hos den amerikanske ambassadøren.

Det ser med andre ord ut til at det polske spørsmål bryr på adskillige vanskeligheter, og det er jo heller ingen overraskelse. Ved siden av disse drøftelser går behandlingen av det annet store spørsmål, samordningen av det avgjørende slag mot Tyskland fra øst og vest.

AKSJON MOT "IKKE - FRIHETS" PRESTENE.

På foranledning av kirkedepartementet har justisdepartementet sendt alle landets sorenskrivere et rundskriv hvor disse pålegges ikke å godta de fødsels-døds- og vigslattekster som nå brukes av de prestene som har nedlagt sine emboder. Som kjent sluitet disse å bruke de gamle attestene og embetsstemplene og har siden utsteds lignende attestene som "ikke-embets" prestér. Evis sørnskrivene følger dette påbudet vil det bety at føeks. ingen vil kunne gifte sig uten å gå til en nasiprest. Ingen sorenskrivere må ta hensyn til rundskrivet og påbudet! De attestene som kirkefrontens prester utsteder må fortsatt godtas som fuldt gyldige!

S I S T E :

nyhetene fra London tirsdag morgen.

I Budapest fortsetter nasistene sine hårdhakkete forsök på å forhindre Ungarns overgivelse. Gjenom kringkastringen er det sendt ut et nytt opprop som oppgis å være fra admiral Horthy hvor han tilbakekaller sin tidligere tale, og oppfordrer ungarerne til å fortsette kampon. Det er god grunn til å betrakte ektheten i dette siste opprop med skepsis. Imens fortsetter den russiske fremrykkingen. Lenger nord har russerne etter erobringen av Riga fortsett fremrykkingen og mot vest 20 km. Efter nederlaget ved Petsamo trekker tyskene sig tilbake til den norske grensen. På vestfronten har de innesluttet tyskere i Anchon forsikt å slå sig ut, men uten resultat. Gatekampene inne i byen fortsetter. I Nederland fortsetter kanadiernes fremgang ved Scholderunningen. I Stillehavet fortsetter amerikanerne sine angrep mot Formosa tilsvarelende überørt av sine "dødelige nederlag". Øya er nu besatt 6 ganger på 3 dager.

OVERSIKT 13. - 16. OCTOBER 1944.

Av helgens begivenheter er det en som kan få mer direkte følger for oss, russernes erobring av Petsamo. Stalin kunngjorde i en dagsordre søndag at Petsamo var tatt ved et omrigningsangrep fra syd, og ved innsats av sjøstridskrefter. Hørmet de tyskerne i Nord-Finnland avskåret sin siste rotrettvei sjøverts. De har ennu brukbare veier over Kirkenes, og en må derfor gå ut fra at russerne også vil forsøke å bryte disse ved å rykke inn i Norge. Hvilke følger dette kan få, er ikke godt å si, men det er sannsynligvis at russerne foreløbig vil innskrenke sig til lokale operasjoner omkring Varangerfjorden.

Samtidig med at tyskernes vanskeligheter økes i nord, er de gjenstand for en langt hardere påkjenning på sin sørlige flanke. Mens Tito-styrker har erobret Nisj og dermed avskåret den viktigste retrettveien fra Balkan, utvikler tilstanden i Ungarn, Tysklands siste vasallstat, sig til kaos. Søndag eftermiddag

talte den ungarske riksforstander, admiral Horthy, i Budapest radio og fortalte at regjeringen hadde besluttet sig til å søke om våbenstilstand da tyskerne ikke hadde gitt dem den hjelp som de hadde lovet. Samtidig meddelte han at han hadde gitt hæren ordre om å innstille kampen. Litt senere på ettermiddagen talte den ungarske generalstabsjef i den samme radio og løste opp en dagsordre til tropene om å fortsette kampen! Ennu litt senere kom Ungarns quisling, "pilkors"-føreren Salazi og opfordret til fortsatt kamp på Tysklands side. Salazi ble presentert i radioen som "statsoverhode". Det er med andre ord tydelig

at nasistene har gjort et kupp i Budapest for å forsøke å få ungarerne til å slåss videre. Ubekreftede meldinger forteller at Himler onsdag kom til Budapest ledsaget av 15 høyrestående gestapofolk. Videre fortelles at tyske garnisjonstropper fra Østerrike er rykket inn i Ungarn. Om den militære situasjon foreligger ingen sikre opplysninger. De tre siste dages russiske kommunikeer har ikke med et ord omtalt kamperne i Ungarn.

Ørtfronten. I Finnland har finsko tropper hatt ny fremgang mot Rovaniemi, som er omringet fra 3 kanter. Efter inntagelsen av Riga har russene nu herredømmet over Riga-Mitau-banen i hele dens lengde. Det betyr at restene av de tyske styrker i Balticum er avskåret fra retrett over land. Russiske fly angriper hav-

nøne i Libau og Memel hvor tyske evakueringsskip ligger oppankret, samt tyske skip i Østersjøen.
I Jugoslavia har gatekamper pågått i Beograd siden fredag. Jugoslaviske og russiske tropper har nådd frem til torvet i byen, hvor heftige kamper pågår. Quisling-regjeringen er flyktet fra byen.

Vestfronten. Lørdag trengte amerikanerne dypt inn i Aachen etter et koordinert angrep fra luften og fra artilleriet. Heftige kamper pågår fremdeles. 3000 innbyggere er flyktet over til de amerikanske linjer. Fra general Eisenhowers hovedkvarter meldtes mandag at amerikanerne har lukket den siste tyske rettvei ut av byen.

Ved Scholdemunningen er alle tre brohoder smeltet sammen til en sammenhengende front. Kanadiske tropper er gått over Leopoldkanalen på et nytt sted i nærheten av Watervliet, og har opnådd kontakt med brohodet ved Scholdemunningen. Tanks er ført over kanalen og satt inn i kampen. Det smale eidet over til Beverland holdes fremdeles av kanadierne trots kraftige tyske motangrep. Woensdrecht er gjenertatt av kanadierne.

Britiske tropper er gått over nedre Rhinen ved Renkum, 12 km. vest for Arnhem. Tyskern bygger sterke festningsanlegg nord for Arnhem. I Midt-Frankrik har amerikanske tropper hatt ny fremgang i Moselområdet.

Sydfronten. På Adriafronten i Italia har tropper fra 8. armé inntatt Gambottola på veien fra Rimini til Boulogna. På midt-fronten er Livergnano, 16 km. fra Boulogna inntatt.

I Hellas vaier nu det greske flagg over Akropolis. Lørdag blev det offisielt meldt at Athen var befridd av greske og britiske tropper. Nye troppekontingenter er ankommet til Pirous. 35 km. vest for Athen har britiske fallskjermstropper befriid Megara. Naxos i Egeerhavet er oppgitt av tyskerne. I nord har den tyske garnisonen på Kerfu overgitt sig.

Lufdkrigen. Det største angrep som nogengang har vært gjort mot et enkelt tysk mål blev lørdag og natt til søndag utført av RAF - bombere. I to angrep i løpet av 12 timer blev 9500 tonn brann og sprengbomber sluppet mot innlandshavnen Duisburg. Det var en større bombelast enn tyskeren under hele krigen har sluppet over London. Det meldes om stor skade

På et døgn var 4500 allierte fly over Tyskland, med bare 1% tap. Stort styrke tung amerikanske bombefly har angrepet Köln 2 ganger i løpet av et døgn. Natt til mandag blev Wilhelmshaven og Hamburg kraftig angrepet. Forøvrig har målene for de allierte angrep vært Düsseldorf, Braunschweig, Kassel, Hannover, Mannheim og Berlin. Det har dessuten blitt lagt miner.

Tunge britiske bombefly har opnådd fulltref-
fer på Sorpendammen i Ruhr, med 6 tons bom-
ber. I Skagorak har Moscito fly senket en ful-
lastet tankbåt og angrebet luftvernsskib.
Fra Italia er jernbanomål i Slesien, Jugosla-

I Stillehavet er Formosa bombet for 5. gang i løpet av 5 dager. Curillene er også angrepet.

S I D S T E .

Det kommer an på øinene som ser, heter et gammelt ord. Det kan være grunn til å minne om Understøttet av de største flate og luftstridsdette i disse regnfulde høstdagene da folk ser krefter som har vært samlet i Stillehavet er så bekymringsfullt på den tiden vi skal gjenamerikanske tropper gått iland på flere øyer nem før norsk styre er gjenopprettet i Norge, midt i Filippinerne. Hittil er ikke meldt om Regnet gjør sikkert sitt til at rapportene fra noen tap av skib. Den japanske flate glimrer de allerede befridde landene, og da særlig ved sitt fravær.

Frankrik, scr så dystre ut. Men det er naturligvis ikke hele forklaringen. La oss se litt på hvor disse meldingene kommer fra. For det første: tyske meldinger. De har ingen annon hensikt enn å skremme. Om de har noe med de faktiske forhold å gjøre, er det ihvertfall så i norske farvand. Tysk konvoi angropet utenfor forsvinnende lite, og så forvrengt, at de må

På Vostfronten fortsetter den lokale framgang i Nederland. Halvparten av Aachen er i amerikansk hender. Bruyere i Vogeserne er befridd. 1000 tunge bombere over Tyskland inatt. Hovedmålet var Stuttgart og Nürnberg. Miner lagt i Trondelag.

betraktes som helt verdiløse. De andre meldin-Russorno fortsetter fremgangen vest for Riga
ger kommer gjennem radioen og den fri pressen, og i Ungarn. Tyskernes retrett fra Finnland til
og skriver sig fra svensk og - for det meste - Norge bombos. Eden og Molotov hadde igår en
engelsk og amerikansk hold. Det er klart at ny samtale med Mikolajczek.
disse journalister er rystet over forholdene,

for målt med sivilisert målestokk er de for- det for tyskerne under hele krigen og laget mi-
ferdelige. Men tror De ikke at disse journa- ner og håndgranater. Fabrikken var godt bevakket.
listene vilde bli like rystet om de kom hit 4-5 tyske soldater, en schäfer og en norsk vakt-
til Norge idag? Jo, ganske sikkert. Det som vi mann hadde vakt på fabrikken den kvelden eks-
har måttet venne oss til gjennem 4½ år, må plosjonen inntraff. Alle var bevebnet. Efter
nødvendigvis virke voldsomt på folk ssm kommeroksplosjonen arresterte tyskerne en rekke por-
fra frie land. Vi er blitt herdet, og vi skal soner i nabolaget, forbipasserende og nysgjerrige.
også greie den støten vi har gjøn. Det vi Torsdag 17. om oftermiddagen var det en kraftig
skal gjennom vil krevo alle våre krefter, men oksplosjon på Lilloenker skole som blev temme-
så meget værre enn det nu er, vil det lig ødelagt. Taket raste sammen over den ene
ikke bli. Vi må bare ikke la oss skremme av fløien og derefter gikk veggen. Skolen har i
meldinger fra dem som har hatt det godt
flere år vært brukt av tyskerne til kaserne og

SABOTASJER OG EKSPLOSJON.

Torsdag 12. okt., kom en bil med tysk RK-nummerut og arresterte folk som befant sig i norheten, kjørende inn på Sørensga. Fem mann steg ut. DeBerumsbanen blev undersøkt. Det er grunn til avvebnet vakten og stengte arbeiderne inne, å tro at oksplosjonen enten skyldes et rent u-
Så satte de sprengladninger på fatene og kjør lykkostilfolle, eller ovtl. tysk sabotasje.
te avsted igjen. Litt etter intraff to vold-
somme oksplosjoner. 80 tonn av 400 000 liter POLITIFOLK MED "SPESIALOPDRAG".

Lørdag 14. okt. om morgnen kom tre mann i lastebil til Ringnes Bryggere, hvor tyskerne hadde et av sine hovedlagre for flydelor. De så kom med noen kasser til det tyske lagret. Da de gikk sa de fra til arbeiderne at de måtte holde seg unna, for nu smalt det snart. Et par minutter etter intraff eksplosjonen og en større brand brøt ut. Ingen blev drept, men tre arbeidere blev såret.

Lørdag 14. okt. om kvelden intraff en eksplosjon i Josef Kussius fabrikk på Bryn. En storbrann brøt ut etter eksplosjonen og hele midtbygningen er totalt ødelagt. Kussius har arbe

Denne avisen SKAL sendes videre.

Angiveren Mathisen som nylig blev skutt i Tåsenveien var en av seks politifolk som har som spesialopdrag å hente folk som ikke moldor sig til innsats. De fem som er igjen har eget kontor i Akersgata 55. Det er:

Konrad Seegård, Elisenbergveien 30, Bjarno Snarborg, H. N. Haugsgt. 42, Roald Jensen, Vårveien 10, Simensbråten, Arne Fredrik Evensen, Bestumvei 47 og Thorbjørn Alex, Evensen, Frontkjemperhjemmet. Efterat Mathison blev skutt har de kanskje fått noe å tenke på.

En ny sending rasjoneringskort
er kommet til minister Whist. Fire tungo kasser
blev i forrige uke funnet i Amers Spar-
banks gård med mørkelapp: Til minister Whist
fra Kortklubben. Kassene inneholdt 20,000
rasjoneringshefter. Hvordan går det nå med
rostriksjonene som Whist lovct å oppheve?

OVERSIKT 17. - 19. OKTOBER 1944.

Vestfronten, I Holland har de allierte hatt ny fremgang i Schelde-området hvor de har intatt Ijzendijke og har hatt ydderligere fremgang mot Breskens. Fortropper står mindre enn 1 km. fra byen. Tyske motangrep mot Beverland-veien er avvist.

Øst for den allierte kile i Holland blev byen Venruij stormet onsdag og fremgangen fortsetter mot Maas. Venruij var en viktig tysk forsvarsstilling for deres retrett til Tyskland. Ifølge tyske meldinger er byen Eydtkuhnen inne i Øst-Preussen oppgitt av tyskerne, som også melder at det raser voldsomme kamper andre steder inne på tysk område. Disse meldingerne er ennå ikke bekrefet fra Moskva. I Finland har finnene nådd Kemijärvi, og langs svenskegrensen mømer de sig Kolarie.

Allierte fly støttet operasjonene ved å angripe jernbanesentre og veiknutepunkter bak frontene. 1000 amerikanske bombere med 700 jagere angrep torsdag Mainz, Ludwigshafen og Mannheim.

De allierte har offentliggjort planene for militærforvaltningen av Tyskland. Av hovedpunktene kan nevnes følgende:

Den allierte militærforvaltning overtar all forvaltning.

Nazi-partiet skal utslettes, nazi-domstolene oppheves og nazi-og statseindommer beslaglegges.

Tyske domstoler vil bli opprettet i henhold til tyske lover før 1933.

Tyske embedsmenn skal forlate sine stillinger eftersom deres vita er undersøkt.

Besiddelse av våben og ammunisjon vil bli straffet med døden.

Ingen aviser skal utkomme uten lisens.

Politiske fanger skal løslates og sørges for. Krigsforbrytere skal arresteres, men ikke bli dømt av militære domstoler. De skal holdes i forvaring til de kan bli dømt av derkile bestemplet av tyske vakter som skulde se på leg.

Denne planen angår ikke behandlingen av Tyskland etter freden. De skal bare gjelde til krigen er slutt.

Østfronten. Russerne er trengt tvers gjennom Tsjekkoslovakiet sør-østre hjørne på 275 km. bred front etter å ha passert 7 pass i Karpatene. De har fortsatt inn i Ungarn og rykker mot Budapest fra nord-øst. Fra syd-øst fortsetter også fremrykkingen mot Thoiss mer enn halvveis mellom grensen og Budapest. Situasjonen i Ungarn er frondeles uklar, men alt tyder på at den tyske militære stilling i landet er desperat. Onsdag pågikk det gatekamper i Budapest hvor tyske tigertanks kjørte gjennom gatene og det ble meldt om streikor rundt bostillatelsen på sig? nei. Og bare takket være politimesternes energiske ingripen fikk herr ministoren fortsette sin avbrutte jakttur.

Send videre ! ! ! .....Vær forsiktig ! ! !

lojale overfor Salazy's regjering. Statsminister Horthy skal være deportert til syd-Tyskland, men den gamle ungarske regjering eksisterer framdeles uten at noen vet hvor den holder sig.

Den ungarske øverstbefalende er gått over til russerne sammen med med sin stabssjef og ubekreftede meldinger går ut på at 1. ungarske armé har gjordt det samme.

I Belgrad nedkjempes den siste tyske motstand. Venruij var en viktig tysk forsvarsstilling for deres retrett til Tyskland. Ifølge tyske meldinger er byen Eydtkuhnen inne i Øst-Preussen oppgitt av tyskerne, som også melder at det raser voldsomme kamper andre steder inne på tysk område. Disse meldingerne er ennå ikke bekrefet fra Moskva. I Finland har finnene nådd Kemijärvi, og langs svenske-

I Moseleområdet står amerikanske tropper 6 km. fra Metz.

Sydfronten. I Italia går den allierte fremrykkingen snart men sikert. 5. armé står 15. km. fra Bologna. Kesserling gjør forberedelser til forsvarer av byen.

I de greske farvann oppererer nu store styrker fra den britiske og greske flåte, mens tropper og forsyninger kommer til Athen i følge planen. Den greske statsminister heiste onsdag det greske flagg på Akropolis. Greske friskarer har intatt Janina. Tyskerne har oppgitt Skarpanto i Dodekaneserne, som nu er bosatt av britiske landgangstropper. Om tropene i Hellas opplyses det at en halv million er døde av sult og sykdom, 81 000 soldater fra hæren og 8 000 fra hjemmestyrken er faldt. 40 000 er henrettet av tyskene.

Den allierte militærforvaltning overtar all forvaltning.

Nazi-partiet skal utslettes, nazi-domstolene oppheves og nazi-og statseindommer beslaglegges.

Tyske domstoler vil bli opprettet i henhold til tyske lover før 1933.

Tyske embedsmenn skal forlate sine stillinger eftersom deres vita er undersøkt.

Besiddelse av våben og ammunisjon vil bli straffet med døden.

Ingen aviser skal utkomme uten lisens.

Politiske fanger skal løslates og sørges for. Krigsforbrytere skal arresteres, men ikke bli dømt av militære domstoler. De skal holdes i forvaring til de kan bli dømt av derkile bestemplet av tyske vakter som skulde se på leg.

Denne planen angår ikke behandlingen av Tyskland etter freden. De skal bare gjelde til krigen er slutt.

Østfronten. Russerne er trengt tvers gjennom Tsjekkoslovakiet sør-østre hjørne på 275 km. bred front etter å ha passert 7 pass i Karpatene. De har fortsatt inn i Ungarn og rykker mot Budapest fra nord-øst. Fra syd-øst fortsetter også fremrykkingen mot Thoiss mer enn halvveis mellom grensen og Budapest. Situasjonen i Ungarn er frondeles uklar, men alt tyder på at den tyske militære stilling i landet er desperat. Onsdag pågikk det gatekamper i Budapest hvor tyske tigertanks kjørte gjennom gatene og det ble meldt om streikor rundt bostillatelsen på sig? nei. Og bare takket være politimesternes energiske ingripen fikk herr ministoren fortsette sin avbrutte jakttur.

Send videre ! ! ! .....Vær forsiktig ! ! !

1.eks.

N O R G E .
Nr. 47 24. oktober 1944.

IGURD HOEL: NORSK ENIGHET OG NORSK UENIGHET. MOTET I MOSKVA SLUTT.

Norges-rytt i Stockholm har Sigurd Hoel skrevet en artikkel om norsk enighet og norsk uenighet der det blandt annet heter:

et er ikke tilværelsens mening at vi i all enighet skal gå omkring og være enige. Det vil bli kjedelig - noe i likhet med et altfor idlig paradis. Det skal alle slags meninger g alle slags mennesker til for å utgjøre en orden (nazister dog unntatt).

nigheten skal ikke fortsette i all evighet. Et den store dagen or kommer om ikke så lenge, og vi har fått dem ut - da kommer det en y dag. Da skal vi videre, og om voien og tom et må det nødvendigvis bli delte meninger.

Det er ikke bare unngåelig, det er nødvendig og gavnlig. Norge ønsker ikke å bli ensrettet. Fri debatt er en organisk del av den friheten vi slåss for.

Den derfor er det ingen grunn til å la unødige tilfeller til kommando splid opstå i denne enighetstiden.

Det er en slik kilde: In kan av og til høre uttalelser omrent av denne art: Min stand, min gruppe har opprettet sig så og så fint i denne tiden. Hadde

alle andre grupper vrt like fine, så... Gruppestolthet er bra. Men når den slår om til bedøveling av andre grupper er den ikke lenge fint så bra.

Den russiske presse slår fast hvor totalt Hitler forregner seg når han håper på å splitte Sovjet og de vest-allierte. En har fått fuldstendig visshet for at England og Sovjet kan samarbeide.

De Gaulle anerkjent.

Amerika, England og Russland har anerkjent den provisoriske regjering som provisorisk regjering for den franske republikk inntil det franske folk gjennem valg har gitt uttrykk for sin oppfatning.

Denne anerkjennelse kommer som en følge av den oppdeling av Frankrike i en vestlig innsone som helt og heldent skal forvaltes av franskmenne og en østlig militær zone under den militære overkommando. Grensen mellom disse sonene går over Boulogne, Ardennerne, Rhonedalen til Marne, 5% av innlandsstyrkene, ca. 1/4 mill.

mann er innmøllert i den franske hær for resten av krigen. Mandag begynte i Paris røttssaker mot 1500 landsforreddere. Laval, som opholder seg i Tyskland er allerede dømt til døden in contumac.

SISTE: Nyhetene fra London tirsdag morgen. Stalin melder at russerne er trengt inn i Østprissen, 30 km. på en 140 km. lang front. Over 400 steder er erobret. Hovedstøtet rettes mot Königsberg som er 110 km. unna. Fortsatt lokal fremgang i Holland mot Herzogenbosch og Rosendaal.

Mappe 46
Ekspl. 475.
Dato 24.10.44
Avd. 3A-1125/44
Lnr. 5675

OVERSIKT 20. - 30. OKTOBER 1944.

Igår var det to år siden 8. britiske arme under general Montgomery gikk til angrep ved El Alamein, og 12 dager senere var den seir vunnet som skulde bli et avgjørende vendepunkt i krigen mot Hitler. Den 20. januar blev Tripolis tatt. Like etter kom russernes seir ved Stalingrad, og siden er de allierte gått fra seir til seir til de nu står på tysk område i

vest og i øst, mens de fra syd kommer eng
kt. De vestallierte sukses i disse kamper
skyldes først og fremst to store avgjørelser
som sommeren 1940 blev tatt av regjeringen
Churchill og dens militære rådgivere. Det er
heller ingen hemmelighet at det var Churchill
personlig som spilte en avgjørende rolle i
disse beslutninger. For det første var det
disponeringen av det britiske jagerflyvåben.
Churchill mente at det var absolutt nødvendig
å holde det i beredskap til å møte tysk inva-
sjonsforsøk mot de britiske øyer, og det blev
holdt tilbake selv da det var mest bruk for
det i Frankrike. Dørfor vandt også England
slaget om Storbritania. Men samtidig var Chur-
chill opmerksom på den fare som truet imperiet
ved et aksefremstøt mot Egypt. Og ut fra den
betrakning at flyväpnet måtte grove forsvarer
av Storbritania sendte han alt det materiell
som kunne skrappes sammen til Afrika. At han
hadde rett viste sig, men blandt dem som i
1940 vesste bare litt om hvad som foregikk
manglet det ikke på banke anelser.

I anledning av dagen talte igår feltmarsjall Montgomery i radio til 8. arme fra sitt hovedkvarter på vestfronten. Han takket dem for det som hittil var gjort og ønsket dem lykke til i de opgaver som lå foran. Om frontiden sa Montgomery at den sikkert ville by på mange vanskeligheter, men nu gjaldt det først og fremst å gjøre sig ferdig med det en holder på med. Hvis man etterpå gikk løs på fredens problemer i samme fredens ånd som den de store armeer kjempet med, var han ikke i tvil om at en lykkelig løsning vilde kunne nås.

Finmarksfronten. Russerne står ved den norske grense øst for Kirkenes på en 80 km. bred front fra kysten og innover i landet. Tyskerne har lidt store tap under tilbaketoget. Fra syd presser tre finske kolonner på de retinerende tyskere som gjør sterkest motstand på det vestligste avsnitt, sør for Kolari ved den svenske grensen. Det er sansynlig at tyskene vil holde igjen lengst mulig her for å sikre retretten til Skibotn i Lyngen.
I forbindelse med denne utvikling på ishavsfronten må quislingenes tiltak tvangsevakuering av Nord-Norge sees. Ministerne Lie og Lippstad er utnevnt til "Stattholdere" for Nord-Norge og reiste nordover 11. oktober. Lippstad har visst alt gitt op og er kommet til Oslo igjen. Istedet er Stephanson valgt til å sende videre -----Vær forsiktig !!!

nordover med ca 40 politifolk, og det samme
er ingeniør Prethun, født Helleesen, som skal
ha en storstilt plan om å sende befolkningen
i Sør-Varanger tilfots vestover. Tyskerne
har rekvisert alle transportmidler. Bortsett
fra ønsket om å komme bort fra selve kampom-
rådet turde det være mer enn tvilsomt om fin-
markingene føler noen særlig trang til å føl-
ge med tyskerne. Stephanson og hans politi-
folk kan kanskje få noe å stelle med.

Vestfronten. I de siste 3 dagene har britiske og kanadiske tropper innledet 2 forskjellige lokale angrep i Nederland.

Det første blev satt igang av britiske og kanadiske styrker nord for Antwerpen tidlig fredag morgen. Målet var å komme rundt hovedveien fra Beverland og Walcheren. Fremrykkningen går i retning av Rosendaal langs hovedveien fra Antwerpen, hvor byen Esschen 8 km. syd for Rosendaal er intatt.

Det annet fremstøt blev inledet søndag av styrker fra 2. britiske arme mot Herzogenbusch som angripes fra 3 kanter.

Likvideringen av den tyske lomme på sydsiden av Scheldemunningen går fort unna. Vest for Antwerpen forserte kanadiske styrker en ny overgang over Leopoldkanalen og faldt i ryggen på tyskerne som trakk sig tilbake. I kystområdet blev Zeebrücke inntatt søndag og Breskens lørdag, og mandag medlos at fort Fredrik Henrik blev ørebret. Dette fort bøhorsker innløpet til Antwerpen.

Lørdag eftermiddag ophørte kampene i Aachen. Den tyske offiseren som førte kommandoen over den siste motstandsonhet overgav sig vilkårløst med 800 mann. I alt blev 11 500 mann taget tilfange i Aachen. Aachen er en eneste ruinhaug som står som et lysende eksempel på hvilken behandling de andre tyske byer kan ventes sig, hvis de ikke vil overgi sig.

Nord-øst for Aachen er amerikanske tropper rykket inn i Würselen. 2 tyske motangrep er slått tilbake.

Østfronten. I Ungarn rykker russiske tropper mot Budapest fra 3 kanter. Efter at Baja blev erobret lørdag fortsetter fremrykkningen syd over langs Donau, mens et annet fremstøt går fra Szeged langs jernbanen til Budapest. Det 3. går fra Debreczen som faldt lørdag rutt vestover mot hovedstaden.

Bortsett fra Szatmaro-området er hele transyvania besatt av russiske og rumenske tropper. Lørdag blev Belgrad befrikket av russiske og jugoslaviske styrker som også har befrikket Kragujevac, et viktig jernbaneknutepunkt liggende 6 km. syd for Belgrad. I denne by blev for 3 siden 6 000 menn og gutter henrettet av tyskerne som represalier for at noen tyske soldater blev drept. Fredag intok marsjall Titos tropper Dubrovnik på den dalmatiske kyst. Jernbaneen fra Belgrad til Dubrovnik kontorieres nu fuldstændig af Titos styrker.

N O R G E .

B E F R I E L S E N A V N O R G E E R B E G Y N T

Kongen og Nygaardsvold taler.

Russerne er rykket inn i Nord-Norge

Mappe 46
Ekspl. 48 S.
Dato 27.10.44.
Avd. 3 A - 1143/44
Lage 5723

Kongen og Nygaardsvold taler.

Den norske sendingen fra London igjør at Kongen ble innledet med en tale av kong Haakon. Efter det meldt at russiske tropper er gått over den at kongesangen var spilt uttalte Kongen bl.a. norske grensen og har besatt Kirkenes. Senere Min regjering breff til for en tid siden, med mitbeldes at Jakobsnes, Elvenes, Bjørnevatn, Svanvik samtykke, en avtale med den sovjetrussiske reg og flere andre steder, i alt 30, også er befridd. gjering for det tilfelle at russerne i sin kamp mot tyskerne skulle komme inn på norsk områds. Denne situasjon føreligger nå. For å bekjempe vår felles fiende er russiske styrker rykket inn i Norge. Det er mig en særlig glede å kunne meddelle at norske tropper vil ta del i disse operasjoner. Sovjet-Russland bleddelagte sine lagre. Russerne fant depoter av også angrepet av Tyskland og de kommer nærmest ikke, brensel og ammunisjon, store nok til å forsyne hele Lappland-armoen et helt år. Flere store flyplasser som ble brukt som baser for angrep mot konvoiene til Murmansk, er besatt. Russiske tanks og landgangstropper deltar i operasjonene.

S I S T E .

Nyheter fra London fredag morgen.

Nyheter fra London fredag morgen.

Vi har sett tallrike tegn på den sovjet-russiske regjerings og det russiske folks sympati for vårt folk. Det er enhver nordmanns plikt å yde vår sovjet-russiske allierte mest mulig støtte.

Russerne har hatt ny frengang på den Karelske front. Pilkajärvi, 65 km fra Petsamo er befridd, i Tsjekkoslovakiet har russerne tatt det viktige knutepunkt Mukacevo, og er rykket 40 km frem på en dag. På 7 dager har russerne tatt 11000

Nord-Norges befolkning har vist den samme første holdning som resten av landet, og jeg vet at den fortsatt vil vise denne holdning og den disiplin som er nødvendig. Jeg bringer den min takk for trofasthet og fedrelandssind nå når vi tillitsfullt kan si at befrielsen er begynt. Den siste fasen kan bringe vanskeligheter og ødre, men seiren nermor sig dag for dag.

Efter Kongens tale spiltes Ja, vi elsker. Derefter talte statsminister Nygaardsvold, Mf- ter, å ha nevnt Nord-Norges tapre kamp før re- gjeringen måtte trekke sig ut av landet, sa statsministeren bl.a. Krigslykken har vendt sig. Sluttkampen er hård, men intet offer er for stort for å vinne tilbake friheten. Nå or Hitlers tropper på flukt også i Nord-Norge. De må bli slått, tilintetgjort, eller tatt tilfan-

I en oversikt over luftkrigen mot Tyskland heter det at britiske bombefly hittil har gjort ca. 100,000 utfall mot Tyskland og mistet ialt 2300 fly, de fleste med 7 manns besetning. Dette er store tap, men dog ikke mer enn 2,3%.

Når de sovjetrussiske soldatene nå rykker inn i Norge, hilser vi dem velkommen som våpenbrødre i den felles frihetskamp. Til Nord-Norges befolkning vil jeg si: Hele Norge er med dere. Freden og seieren vil bli sikret.

Etter Nygaardsvolds tale spiltes den russiske nasjonalåsang.

Direktør Gunnar Jahn, direktør Gunner Schjeldrup med høie sin familie, undtagen en gift datter, og rasjoneringsdirektør Schei er alle arrestert.

En tidligere melding om at stasjonsbester Lovsen og hans medarbeider Svarstad skulle være påtatt ikke er aldri militært. De er på tross av

FOLKESTREIK - VÅRT! HEMMELIGE VÅBEN

Mange spør sig selv i denne tid:
Er vi så maktesløse at vi rolig må se på sta-
dig nye overgrep og voldshandlinger fra makt-
havernes side? Nei, det er vi ikke. Vi har
et våben som vi hittil ikke har brukt - Fol-
kestreik.

Hvad er Folkestreik?

Folkestreik er et nytt ord og et nytt begrep. Folkestreik er hele folkets totale og solidariske innsats i kampen. Når Hjemmefrontens ledelse proklamerer folkestreik, døllegges hele arbeidslivet. Foruten at fabrikkene og samferdselsmidlene stanser, stenger alle butikker og kontorer. Både sjefvir og underordnede holder sig hjemme. Lærerne møter ikke på skolen, o.s.v. De meget få nødvendige unntak vedt bli gjort redde for når folkestreik proklameres.

Når skal folkestreik bruke

Folkestreik vil bare bli brukt i nødsfall fordi skadefirkningene også rammer oss selv. Men det er visse ting vi ikke kan tåle. Da bruker vi folkestreik. Militær mobilisering eller arbeidsutskrivning av tilsvarende karakter, mord på gisler, deportasjon av nordmenn til Tyskland under slike forhold at de utsettes for lidelse og død, er omstendigheter som vil kunde utløse folkestreik.

Merk følgende:

1. Folkestreik vil bli proklamert av Hjemmefrontens Ledelse.
  2. Ordren utsendes gjennem den fri presse og over London Radéo.
  3. Ingen må la seg rive med i aksjoner som ikke er satt i verk av Hjemmefrontens Ledelse.
  4. Forbred deg om mulig på den situasjon som opstår når alle tilførsler stanser. Også vann, gass og elektrisitet kan bli avstengt i en kritisk situasjon. Kan du skaffe tømmermelk eller boksemelk til spedbarna?

Folkestreik - Vårt hemmelige våben!

INGEN STUDENTER-LISTER TIL ARBEIDS KONTORENE

I høst fikk den høyere skoles rektorer pålegg om å levere lister til Arbeidskontoret over studenter fra 1943 og 1944. Alle rektorer - unntatt nasistene - nektet å utføre pålegget og det blev truffet den ordning at det nasistiske Undervisningsråd skulde levere navnelisterne. Imidlertid forsvant hele materialet som listene skulle laves etter fra Undervisningsrådet for en tid siden. Undervisningsrådets formann - hr. Olav Solum - blev da så opskake at han stengte hele kontoret og nektet å ha sond avisen videre, men - - var forsiktig å

noen befatning med registreringen. Nu har Kirkodepartementet fritatt Rådet for det farlige opdrag, og hr. Solum føler sig trygg igjen.

OVERSIKT 24. - 26. OKTOBER 1944.

Stillehavet. Japanerne har lidt et nytt kraftig nederlag, denne gang i sjøskaget ved Filippinene. Minst en tredjedel, kansje halvparten av den japanske storflåte er satt ut av aksjon for mange måneder. Efter de foreløbige rapporter har amerikanerne senket 2 japanske hangarskip og 5 kryssere, sannsynligvis senket 2 slagskip og et stort hangarskip, alvorlig skadet 8 slagskip, 3 tunge kryssere og flere jagere. Videre har japanerne mistet over 150 fly. De allierte tap er: 1 hangarskip senket, 4 amerikanske og 1 australsk krysser samt flere amerikanske jagere skadet. Kampene fortsetter med angrep på den vikende japanske flåte.

Denne store strategiske seir blev vunnet mot tre avdelinger av den japanske storflåte som fra forskjellige kanter nermet sig Filippinene. Kampene skiller seg fra de tidligere store sjøslag i Stillehavet - i Korallhavet og ved Midway - ved at det dengang var japanske invasjonsforsøk som blev angrepet av amerikanerne og tilintetgjordt. Nu er det et defensivt japansk tiltak som blev knust - japanerne skalde forsøke å hindre amerikansk invasjon. Amerikanernes fortsatte fremgang på Filippinene er nu sikret og det neste store sammenset blir kanskje som landjegn på kinesisk grunn.

Amerikanerne har også fått land på Saimar, nordøst for Leyte, hvor de nu har besatt 3 flyplasser.

Østfronten. Voldsomme kamper ved Gumbinen, om Russerne melder at tyskerne er begynt evakueringen av civile fra Königsberg. Efter Trængt sylvanias befrielse strømmer russerne inn over Ungarns østgrense. Titos styrker har bryt fridd Sabac, tyskernes siste kraftige støttepunkt i Vest-Serbia.

I Hellas har patrioter og britiske styrker befriidd Larissa og Lamia. Øya Skopelos er likeleses besatt.

Italia. Fremgangen mot Bologna fortsætter jevnlig og sikkert under kraftige kamper. Ved Adriaterhavet har tyskerne trukket sig tilbake til nye stillinger ved Ronco-leven sør for Ravenna.

Vestfronten. Tyskerne er på almindelig retræs-mot Manæ. Svakere tysk motstand mellem Tilburg og Breda. I Hertogenbosch tilintetgjøres den siste tyske motstand. Opronsknningen av Scheveningen fortsetter i raskere tempo. På nordsiden er kanadierne rykket 10 km. vestover over Beverland.

N O R G E .
Nr. 49 31. oktober 1944.

FIENDENS EREND

Russernes innmarsj i Nord-Norge har satt igang

en ny flomm av rykter; landgang i Lyngen, i Narvik, i Bodø, bombing av de fleste kystbyer fra Lindesnes til Nordkap, har du hørt?... har du hørt?...
Slike rykter er ikke bare nedværdigende for vår ømmekraft, de er også direkte skadelige for vår psykiske motstandskraft, som vi i de kommende måneder kan trenge i fuldt monn.
Vi må være forboredt på at tyskerne i en gitt situasjon vil utnytte vår lettreenhet, og bruke ryktene i sin krigføring. Alle dom som nu lanserer alle mulige og umulige rykter forbereder grubunnen for en slik plannmessig tysk rykterkampanje. De går fiendens erend!

Sent igårveld var nesten 1000 britiske bombefly i aksjon. 850 av dem angrep Køln som nu har hatt 6 angrep de siste tre døgn. Samtidig blev oljeraffinorier i Wesseling utenfor Køln angrepet. Tidligere på dagon angrep 800 amer. bombere med 1000 jagere skiftetomter i Hamm og Münster og oljeanlegg i Hamburg og Harburg. Fly fra tre britiske hangarskip har senket seks tyske skip utenfor Bodø. En ubåt og 19 andre skip blev skadet. På land blev et ubåtdopot, et oljelager og en radiostasjon angrepet. I Holland er 15 tyske arme på tilbakotog over Maas. Rosendaal blev tatt igår. Størsteparten av Beverland er på allierte hender, eidet over

Fra Hjemmefrontens Ledelse:

Vi har nettop fått vite at fienden skal gå 1. gang med dramatiske tiltak for å knelke motstandsbevegelsen i Norge. Vi må være forboredt på razziaer, avsperringar, arrestasjoner og terror i hittil ukjent omfang. Enkelte steder er angrepet allerede begynt, og hovedoffensiven er foretakende.

Den norske motstandsbevogelse lar sig ikkje knokke. Men situasjonen er alvårlig. Vi må beskikke vårt hus, og holde hodet klart. Ved omtanke, kald beregning og disiplin skal vi bryte angrepet.

Vi har gitt følgende dagsordre:

1. Legg omhu og arbeid i dine forsiktighetsforanstaltninger. Ta ingen unødvendige sjanser. OVERSIKT 27.-30. OKTOBER 1944.

Baken krever modig innsats, men dumdriftighet og fiendens forbundsfelle. Uforsiktighet og tankeløshet kan få de alværligste følger for landet. Den uforsiktige rammer ikke bare sig selv.

2. Skriv minst mulig. Brønn overflødige papper idag. Gå minst mulig rundt med hemmelige papirer på deg. Må du gjøre det, gjem dom godt.

3. Oppbevar alt hemmelig stoff slik at fienden ikke finner det ved husunnerskelse eller razzia. Rett på dette idag.

4. Alle navnelister er forbudt. Tilintotgjør dem med det samme.

5. Snakk ikke til noen utenforstående om ditt arbeid i hjemmefronten, ikke din beste venn, ikke din kone. Gjør dette til regel fra idag.

6. Pass ditt eget arbeid, og bland deg ikke opp i andres. Vær ikke nysgjerrig. Det gjelder å vite minst mulig.

7. Se dig for. Fiendon kan sitte på vakt der du venter å finne en medarbeider. Forviss dig på forhånd om at alt er klart.

8. Gå i dekning når det er fare for at du kan

På grunn av forholdene kommer vi idag bare med on side, og må derfor flettes oss i korthet. Luftkrigen fortsetter med stor voldaomhet, idag angrep 4000 allierte fly militære mål i Tyskland. Angrepene rettes mot flyfabrikker, oljeanlegg og forsyningslinjene bak fronten. Natt til søndag blev ubåthavnen i Bergen angrepet. Senere på morgenen blev Tirpitz som nu slepes sydover, angrepet og fikk minst en fulltreffer av en seks tonns bombe.

På vestfronten proges begivenhetene av kampanjen i Holland hvor de allierte har jevn framgang. Tilburg, Breda og Bergen-op-Zoom er befridd. Nordsiden av Scheldemunningen er snart klart op. På sydsiden svinner Broskons-lommen inn, her er hittil tatt 7000 fanger.

Russerne er gått litt frem i Finnmark og har befridd Boholm, Stonga, Munkolven, Lillebakken, Angelfjordet og Neimoi. Tyske forsök på å landsatte tropper bak de russiske linjer er slått tilbake. I øst-Prøden raser voldsomme kamper etter tyske motangrep som alle er slått tilbake. Utenriksminister Lie og justisminister Wold er sammen med medisinaldirektør Evang kommet til Stockholm etter innbydelse av Sveriges regjering.

Mappe 46
Ekspl. 495.
Dato 5/10/44
Avd. 3A-1154/44
Lnr. 57183